

Riksförbundet Unizons yttrande över SOU 2026:34 Nya nätbrott och andra åtgärder för genomförandet av direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Riksförbundet Unizon tackar för möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet SOU 2026:34. Unizon organiserar mer än 140 idéburna kvinnojourer, tjejjourer och ungdomsjourer och arbetar för ett jämställt samhälle fritt från våld genom stöd och skydd, förebyggande arbete och politiskt påverkansarbete.

Våldsutsatta kvinnor och barn har rätt till stöd och skydd. Sverige har antagit en nollvision mot mäns våld mot kvinnor och Unizon har granskat betänkandet utifrån kvinnors och barns rätt till faktisk trygghet och säkerhet.

Direktiv (EU) 2024/1385 omfattar såväl straffrätt som stöd, skydd, förebyggande arbete, samordning och samarbete. Genomförandet kan därför inte bedömas enbart utifrån om lagstiftning eller verksamheter finns. Det måste också säkerställas att rättigheterna fungerar i praktiken, är likvärdigt tillgängliga i hela landet och följs upp.

Unizon välkomnar flera av utredningens förslag om nya nätbrott och snabbare avlägsnande av brottsligt innehåll. Samtidigt ifrågasätter Unizon den återkommande slutsatsen att nuvarande ordning redan uppfyller direktivets krav på bland annat individuella bedömningar, specialiserat stöd, skyddade boenden, barns säkerhet och förebyggande arbete.

Sammanfattande synpunkter

- Unizon tillstyrker att skyddet mot digitalt våld stärks genom nya och utvidgade nätbrott och genom en ny möjlighet att snabbt få nätbrottsinnehåll borttaget.
- Unizon anser att skyddet mot spridning av intimt och sexuellt material utan samtycke bör utgå från den sexuella integriteten och att Sverige bör överväga ett starkare skydd än direktivets miniminivå.
- Unizon ifrågasätter om tillgången till specialiserat stöd efter våldtäkt och annat sexuellt våld är tillräcklig och anser att jourrörelsen och andra specialiserade stödverksamheter behöver långsiktiga och tillräckliga resurser.
- Unizon anser att kvinnors och barns faktiska tillgång till skyddat boende måste tillhandahållas, säkerställas och följas nationellt, och att barns säkerhet och trygghet måste vara utgångspunkt i frågor om vårdnad, boende och umgänge.
- Unizon delar inte utredningens analys av efterfrågeminskning vid sexuell exploatering. Förebyggande åtgärder måste också riktas mot den efterfrågan som upprätthåller prostitution och sexuell exploatering.

- Unizon anser att våldtäktsprevention och arbete för samtyckeskultur måste vara långsiktigt och förankrat i kunskap om mäns våld mot kvinnor och ojämställda maktförhållanden mellan kvinnor och män.
- Unizon tillstyrker kriminaliseringen av könsbaserat näthat och understryker att kvinnohat på nätet är ett uttryck för mäns våld mot kvinnor som begränsar kvinnors trygghet, yttrandefrihet och deltagande i demokratin.
- Unizon anser att kvinnoorganisationer och jourrörelsen ska involveras strukturerat och regelbundet i genomförandet och uppföljningen av direktivet.

Kapitel 7 Skydd för brottsoffer och tillgång till rättslig prövning

Utredningen bedömer genomgående att nuvarande ordning i huvudsak uppfyller direktivets krav. Unizon anser att flera av slutsatserna behöver prövas mot hur reglerna faktiskt tillämpas för våldsutsatta kvinnor och barn.

7.3–7.4 Individuell bedömning av brottsoffers skydds- och stödbehov (artiklarna 16 och 17)

Unizon delar inte utan vidare utredningens bedömningar. Artiklarna 16 och 17 ställer krav på individuella bedömningar av brottsoffers skydds- och stödbehov. Att svenska myndigheter har lagstadgade skyldigheter och tillgång till föreskrifter eller metodstöd är inte i sig tillräckligt för att visa att bedömningar görs i rätt tid, med tillräcklig kvalitet och leder till faktiska skydds- och stödinsatser.

Unizons medlemsjourer möter kvinnor och barn som har sökt hjälp i ett läge där riskbilden är hög och där stödet ofta kräver samordning mellan polis, socialtjänst, hälso- och sjukvård och stödverksamheter. Staten behöver därför följa upp om individuella bedömningar genomförs, vilka behov som identifieras, vilka insatser som erbjuds och om de faktiskt verkställs.

Unizon vill också se ett större nationellt ansvar för att rätt insatser faktiskt används, exempelvis genom att granska hur kommunerna använder insatsen skyddat boende. Unizon vill se en placeringspeng där stat och kommun delar på kostnaden för skyddat boende, och att verksamhetschefer/föreståndare i våra skyddade boenden får mandat att besluta om placering.

Unizon efterfrågar en tydligare nationell uppföljning av tillämpningen, inklusive kvaliteten i risk- och behovsbedömningar, hänvisning till relevant stöd samt skillnader mellan kommuner och regioner.

GREVIO har i sin senaste granskning av Sverige särskilt efterfrågat systematiska och samordnade riskbedömningar vid alla former av mäns våld mot kvinnor, inklusive bedömningar av riskerna för den utsattas barn, och att bedömningarna leder till konkreta säkerhetsåtgärder.¹

¹ GREVIO, *Building trust by delivering support, protection and justice – Sweden: First thematic evaluation report*, 2024.

7.5 Hänvisning till stöd och ansvarsfördelning mellan myndigheter och stödverksamheter (artikel 18)

Utredningen beskriver att Polismyndigheten sedan februari 2025 hänvisar brottsoffer till Brottsofferjouren Sverige, som vid behov hänvisar vidare till andra stödverksamheter. Samtidigt har kommunernas socialnämnder ett lagstadgat ansvar för att brottsoffer och deras närstående får stöd och hjälp.

Unizon anser att en gemensam förmedlingsmodell inte får leda till att kvinnor och barn får en längre eller otydligare väg till den specialistkompetens de behöver. Vid mäns våld mot kvinnor, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och sexuell exploatering måste hänvisning kunna ske snabbt och direkt till kvinnojourer, tjejjourer och andra specialiserade verksamheter. Utredningen redovisar också att Polismyndigheten har identifierat behov av att förbättra information och hänvisning för barn under 15 år, vilket talar för fortsatt uppföljning.

Om Polismyndigheten ges ett särskilt ansvar att ge råd och information om stöd vid nätbrott bör detta utformas som en tydlig väg in till rätt stöd, inte som ett övertagande av socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens eller de specialiserade stödverksamheternas ansvar.

Personuppgifter hos kvinno- och tjejjourer

Utredningen föreslår att statsbidrag endast ska kunna lämnas till en ideell organisation som åtar sig att inte lagra en stödsökandes personuppgifter längre än nödvändigt och som längst fem år efter den sista kontakten.

Jourernas öppna verksamhet ger kvinnan möjlighet att söka stöd anonymt, inga uppgifter sparas. Vid kontakt med skyddat boende och placering av socialtjänst dokumenteras placeringen i enlighet med de krav som ställs på utförare av socialtjänst.

7.10 Avlägsnande av nätbrottsinnehåll

Unizon tillstyrker förslaget. Det är centralt att brottsligt material kan avlägsnas snabbt. För en utsatt kvinna eller tjej kan fortsatt spridning av bilder, hot eller annat kränkande material innebära att våldet fortsätter även efter den ursprungliga gärningen.

Unizons synpunkter på genomförandet utvecklas närmare i kapitel 12.

Kapitel 8 Stöd till brottsoffer

Direktivet ställer krav på specialiserade tjänster, praktiskt stöd, hänvisningar och tillräckliga personal- och ekonomiska resurser. När idéburna organisationer erbjuder specialiserat stöd måste staten säkerställa att de har tillräckliga medel.

8.1 Specialiserade stödtjänster (artikel 25)

Unizon ifrågasätter bedömningen att kraven redan är uppfyllda. Utredningen beskriver att kvinno- och tjejjourer står för en betydande del av det specialiserade stödet. Att finansieringen kommer från flera olika källor visar dock inte att den är tillräcklig, stabil eller långsiktig.

Bedömningen behöver utgå från faktisk efterfrågan, bemanning, geografisk tillgång och möjligheten att erbjuda långsiktigt stöd och upprätthålla specialistkompetens. Tillfälliga

projektmedel och statsbidrag kan vara viktiga men ersätter inte långsiktig finansiering av den löpande verksamheten.

Unizon anser därför att regeringen bör säkerställa långsiktiga ekonomiska förutsättningar för jourrörelsen och andra specialiserade stödverksamheter, utifrån uppdragets omfattning och faktiska behov. GREVIO har också uppmanat Sverige att säkerställa hållbar och långsiktig finansiering av kvinnorrättsorganisationer som tillhandahåller specialiserat stöd, med finansieringsformer som tar till vara verksamheternas specialistkompetens och kunskap om mäns våld mot kvinnor.²

Rutiner, samverkan och faktisk implementering

Unizon anser att det behöver följas upp hur hänvisning till specialiserade stödverksamheter fungerar i praktiken och om socialtjänst, polis och hälso- och sjukvård har fungerande och kända rutiner. Utredningen konstaterar samtidigt att det saknas en motsvarande nationell riktlinje för hälso- och sjukvården på ett område där direktivet kräver riktlinjer och protokoll.

Pågående implementeringsarbete bör inte i sig ligga till grund för slutsatsen att kraven redan är uppfyllda. Regeringen bör säkerställa att riktlinjerna finns på plats, implementeras och följs upp.

8.2 Specialiserat stöd till personer utsatta för våldtäkt och annat sexuellt våld (artikel 26)

Unizon delar inte utredningens slutsats att direktivets krav redan är uppfyllda. Utredningen konstaterar själv att Sverige saknar en heltäckande nationell struktur av specialiserade kriscentrum eller mottagningar för personer utsatta för våldtäkt och annat sexuellt våld och att kapaciteten utanför storstadsregionerna behöver stärkas.

Det är svårt att se hur kraven redan kan anses uppfyllda när utredningen samtidigt konstaterar att det saknas en heltäckande nationell struktur och att kapaciteten behöver stärkas utanför storstadsregionerna. En vanlig akutmottagning kan inte ersätta en specialiserad mottagning för sexuellt våld. Kvinnor som utsatts behöver tillgång till medicinsk och psykosocial kompetens, spårsäkring, trauma- och krisstöd, uppföljning och tydliga vägar vidare till rätt stöd. GREVIO har samtidigt uppmanat Sverige att säkerställa ett tillräckligt antal specialiserade mottagningar för våldtäkt och annat sexuellt våld i hela landet, med tillgång till medicinsk vård, spårsäkring samt omedelbart, kort- och långsiktigt traumastöd.³ Unizon anser att regeringen bör säkerställa en nationellt likvärdig struktur för specialiststöd efter sexuellt våld, med tydliga krav på tillgänglighet och uppföljning oavsett bostadsort.

Spårsäkring efter sexuellt våld

Utredningen redovisar att det saknas en tydligt reglerad skyldighet för hälso- och sjukvården att genomföra spårsäkring när en utsatt person söker vård utan att först ha gjort en polisanmälan. Unizon anser att ansvaret behöver tydliggöras och att spårsäkring ska kunna erbjudas oberoende av om en polisanmälan har gjorts. Provtagning, förvaring och hantering av material behöver också ske enhetligt och rättssäkert i hela landet.

² GREVIO, *Building trust by delivering support, protection and justice – Sweden: First thematic evaluation report*, 2024.

³ GREVIO, 2024

8.3 Stöd vid kvinnlig könsstympning

Unizon har inga invändningar mot det pågående utvecklingsarbetet men efterfrågar tydlig uppföljning. Direktivet kräver effektivt, åldersanpassat och lättillgängligt stöd. Regeringen bör därför följa upp faktisk tillgång, geografisk likvärdighet, tydliga vårdkedjor samt kunskap och kompetens hos de verksamheter som möter flickor och kvinnor som har utsatts för könsstympning.

8.4 Sexuella trakasserier

Unizon noterar utredningens bedömning att artikel 28 är uppfylld genom befintliga möjligheter till rådgivning. Samtidigt finns kända luckor i skyddet mot sexuella trakasserier, bland annat när den som utsätter är en tredje part.

Unizon anser att dessa luckor behöver åtgärdas. För den utsatta är det avgörande inte bara att rådgivning finns, utan att det finns ett fungerande skydd och tydliga vägar för att få trakasserierna att upphöra. Sexuella trakasserier i arbetslivet behöver ses i ett sammanhang där kvinnors utsatthet för mäns våld och sexuella kränkningar synliggörs.

8.5 Stödlinjer för brottsoffer

Nationella stödlinjer är ett viktigt komplement och kan sänka tröskeln för att söka hjälp, men får inte ersätta lokalt och specialiserat stöd. Unizon anser att stödlinjerna måste kunna hänvisa kvinnor och barn vidare till rätt specialistverksamhet och att tillgänglighet, bemanning och kvalitet därför behöver följas upp.

8.6 Skyddade boenden och andra tillfälliga boenden (artikel 30)

Unizon ifrågasätter utredningens bedömning att nuvarande ordning är tillräcklig. Direktivet kräver att det finns tillräckligt många skyddade boenden utifrån det faktiska behovet, med specialiserad personal och tillräckliga resurser. Sedan 2024 gäller en ny reglering med tillståndsplikt och särskilda regler för barns placering. Avgörande är om den nya regleringen i praktiken leder till att kvinnor och barn får det stöd och skydd de har rätt till.

Unizons rapport *Två år med tillståndsplikten* (2026) visar en oroande utveckling. Mellan 2018 och 2025 minskade andelen kvinnor på Unizons skyddade boenden med 44 procent och andelen barn med 51 procent. Rapporten visar också att trösklarna för att få skydd har höjts, att verksamheter med stöd och skydd av god kvalitet står tomma och att kvinnojourer med lång erfarenhet och specialistkompetens har tvingats avveckla skyddade boenden.⁴

GREVIO har också uttryckt oro över att våldsutsatta kvinnor i ökad utsträckning hänvisas till privata och kommersiella boenden i stället för kvinnoorganisationernas specialiserade skyddade boenden. GREVIO betonar att skyddade boenden för våldsutsatta kvinnor måste ha särskild kompetens och erbjuda stöd grundat i förståelsen av mäns våld mot kvinnor.⁵

Unizon anser därför att regeringen måste följa hur den nya regleringen påverkar kvinnors och barns faktiska tillgång till skydd. Det behöver finnas kunskap om hur många som söker och får skyddat boende, hur många som får avslag och varför, regionala skillnader och vilka

⁴ Unizon, *Två år med tillståndsplikten: Våldet blir grövre, färre får skydd. Kvinnor och barn fortfarande längst ned på priolistan*, 2026.

⁵ GREVIO, 2024

skyddade boenden som faktiskt finns tillgängliga. Även kommunernas ekonomiska förutsättningar och hur de påverkar placeringsbeslut behöver följas.

En lagstadgad rätt till skydd är inte tillräcklig om kvinnor och barn i praktiken inte får skydd när de behöver det. Skyddat boende måste användas som den förebyggande och livräddande insats det är.

8.8 Barns säkerhet

Unizon delar inte uppfattningen att formell reglering i sig är tillräcklig för att visa att direktivets krav är uppfyllda. Barn som har upplevt eller utsatts för mäns våld mot kvinnor behöver självständigt skydd och stöd. Vid frågor om vårdnad, boende och umgänge måste risk för fortsatt våld, kontroll eller skada väga tungt och barnets bästa bedömas utifrån faktisk kunskap om våld. Barnkonventionen kräver att barns rättigheter tas tillvara.

Unizons uppföljning visar också konkreta brister i barns skydd. I rapporten *Två år med tillståndsplikten* uppgav 36 procent av Unizons kvinnojourer att barn under 2025 hade blivit kvar i hemmet med den våldsutövande pappan trots att mamman beviljats skyddat boende, jämfört med 19 procent 2024. Vidare uppgav 49 procent av jourerna att barn haft umgänge med den våldsutövande pappan under boendetiden 2025, jämfört med 19 procent året innan. Uppgifterna visar varför barns säkerhet inte kan bedömas enbart utifrån att det finns en formell reglering. GREVIO har riktat tydlig kritik mot att våld mot kvinnor alltför sällan beaktas i svenska beslut om vårdnad och umgänge. Sverige har uppmanats att systematiskt identifiera våld i sådana mål, beakta relevanta riskbedömningar och säkerhetsplaner samt säkerställa säkra former för umgänge med personal som har kunskap om mäns våld mot kvinnor.⁶

Unizon anser att regeringen bör följa hur riskbedömningar genomförs i praktiken, hur uppgifter om våld beaktas i familjerättsliga processer, i vilken utsträckning umgänge sker trots dokumenterad eller misstänkt våldsproblematik och om det finns säkra platser och kompetent personal när kontakt med en våldsutövande förälder ändå beslutas. Barnets rätt till säkerhet måste vara utgångspunkten.

Kapitel 9 Förebyggande arbete och tidig intervention

Unizon välkomnar att direktivet tydligt omfattar förebyggande arbete. Det är samtidigt ett område där utredningens bedömning att nuvarande ordning i huvudsak uppfyller kraven behöver granskas mot kontinuitet, målgrupper, faktisk räckvidd och resultat.

9.1 Medvetandegörande, kunskap och samverkan

Unizon tillstyrker kunskapshöjande och medvetandegörande insatser om de nya nätbrotten. Insatserna bör utformas med ett tydligt kvinnorrätts- och våldsperspektiv. Digitalt våld är inte ett separat fenomen utan en integrerad del av mäns våld mot kvinnor genom hot, kontroll, övervakning, sexuella kränkningar, bildspridning och kollektiv trakassering.

Utredningen beaktar den nya nationella strategin för perioden 2026–2035. För Unizon är den centrala frågan därför hur strategins mål omsätts i långsiktigt genomförande, finansiering och uppföljning. Tidsbegränsade kampanjer och projekt kan vara värdefulla men

⁶ Committee of the Parties to the Istanbul Convention, *Recommendation to Sweden on Building trust by delivering support, protection and justice*, 2025

kan inte ensamma utgöra grund för att bedöma att direktivets förebyggande krav är uppfyllda.

Unizons medlemsjourer har goda exempel där de bjuds in till skolor och andra förebyggande sammanhang och bidrar med specialistkunskap om mäns våld mot kvinnor och våldsprevention. Samtidigt är sådan samverkan ofta beroende av enskilda initiativ och av jourernas möjligheter att avsätta resurser. Erfarenheter från medlemsjourer visar också att begränsade resurser kan innebära att såväl stöd till redan våldsutsatta som det förebyggande arbetet får stå tillbaka eller får långa väntetider.

Unizon anser därför att fungerande arbetssätt behöver tas till vara och göras mer systematiska. Det behövs tydliga strukturer för samverkan mellan det offentliga och jourrörelsen på lokal och regional nivå, liksom långsiktiga resursmässiga förutsättningar för dess medverkan i det våldsförebyggande arbetet.

Äldre kvinnors utsatthet

Unizon välkomnar att utredningen uppmärksammar äldre kvinnors våldsutsatthet men anser att det är svårt att se hur direktivets krav på riktade åtgärder för grupper med förhöjd risk redan kan anses uppfyllt när äldre kvinnor fortfarande riskerar att inte nås av information och stöd.

Mäns våld mot kvinnor har ingen åldersgräns. Äldre kvinnor måste få sin våldsutsatthet upptäckt och ha tillgång till rätt stöd och skydd, också vid sexuellt våld.

9.1.2 Efterfrågan på sexuell exploatering

Unizon delar inte utredningens analys av efterfrågeminskning. Direktivet ställer krav på förebyggande åtgärder som riktar in sig på och minskar efterfrågan på personer som utsätts för sexuell exploatering. Utredningen hänvisar bland annat till insatser som hjälper personer som redan befinner sig i utsatthet.

Stöd, skydd och exit är helt nödvändigt, men åtgärderna kan inte likställas med efterfrågeminskning. En efterfrågeinriktad politik måste rikta sig mot de personer, normer och kommersiella strukturer som skapar och upprätthåller marknaden för sexuell exploatering.

Unizon efterfrågar därför en tydligare nationell strategi för efterfrågeminskning med konkreta mål, åtgärder och indikatorer. Den bör omfatta sexköpare och andra förövare, mäns och pojkars attityder och beteenden gentemot kvinnor och flickor, samt digitala och kommersiella aktörer som möjliggör, marknadsför eller tjänar pengar på sexuell exploatering. Arbetet bör utvecklas tillsammans med specialiserade stödverksamheter och organisationer med erfarenhet av prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

9.2 Särskilda åtgärder för att förebygga våldtäkter (artikel 35)

Unizon delar inte utredningens slutsats att inga ytterligare åtgärder är påkallade. Artikel 35 kräver återkommande förebyggande insatser som bland annat syftar till att förändra beteendemönster som bygger på historiskt ojämlika maktförhållanden mellan kvinnor och män och stereotypa könsroller samt att stärka kunskapen om frivillighet och samtycke.

Unizon anser att Sverige behöver ett sammanhållet och långsiktigt våldtäktspreventivt arbete som inte huvudsakligen vilar på tidsbegränsade projekt eller insatser riktade till barn och unga. Förebyggandet behöver också nå vuxna och tydligt adressera mäns ansvar, könade

maktstrukturer, normalisering av sexuellt våld och de digitala miljöer där sexuella normer formas.

Kvinnoorganisationer och jourrörelsen bör involveras systematiskt i utveckling och uppföljning av insatserna, i linje med direktivets inriktning. Effekter bör följas över tid och arbetet kopplas till såväl sexualundervisning och samtyckeskunskap som bredare våldsförebyggande arbete.

Kapitel 10 Samordning, samarbete och civilsamhällets roll

Regelbundna samråd med civilsamhället (artikel 41)

Unizon anser att genomförandet bör stärkas. Direktivet kräver samarbete och regelbundna samråd med civilsamhället, särskilt i frågor om stöd, politikutformning, kampanjer, forskning, utbildning samt uppföljning och utvärdering.

Det var beklagligt att Unizon inte fick möjlighet att bidra mer under utredningsarbetet. Remissförfarande och enskilda sakråd är inte i sig samma sak som en långsiktig och strukturerad samrådsordning. Eftersom jourrörelsen bär en betydande del av det specialiserade stödet bör kvinnoorganisationer och andra specialistverksamheter involveras regelbundet i genomförandet av direktivet och i uppföljningen av om skydds- och stödrättigheterna fungerar i praktiken.

Kapitel 11 Nya och utvidgade nätbrott

11.2.2 Spridning av falskt och manipulerat intimt material

Unizon tillstyrker förslaget att falskt och manipulerat intimt material ska omfattas av bestämmelsen om olaga integritetsintrång. Det är viktigt att deepfakes och annat manipulerat material ges ett motsvarande straffrättsligt skydd då intrånget i den sexuella integriteten kan vara lika allvarligt oavsett om materialet är autentiskt eller manipulerat.

I samband med att bestämmelsen nu utvidgas anser Unizon att regeringen bör pröva om kravet på att spridningen ska vara ägnad att medföra allvarlig skada fortsatt är motiverat vid spridning av sexuellt och intimt material. Det straffbara området är redan avgränsat genom bland annat krav på intrång i privatlivet, materialets karaktär, spridning och uppsåt samt ett undantag för försvarliga gärningar. Utredningen har på några punkter valt ett starkare skydd än vad direktivets miniminivå kräver. Unizon välkomnar detta och anser att regeringen bör fortsätta på den linjen. Frågan om skaderekvisitet bör därför prövas samlat för både autentiskt och falskt eller manipulerat intimt material, så att sexuella integritetskränkningar inte faller utanför straffansvaret trots att övriga förutsättningar för ansvar är uppfyllda.

Unizon anser även att regeringen bör analysera om straffansvaret behöver omfatta vissa allvarliga fall där falskt eller manipulerat intimt material framställs som ett led i hot, kontroll, sexuellt våld eller sexuell exploatering, även innan materialet har spridits.

11.2.4 Nättrakasserier

Unizon tillstyrker förslaget att nättrakasserier kriminaliseras. Samordnade digitala angrepp kan innebära allvarliga kränkningar och användas för att skrämma, tysta och begränsa kvinnors och flickors handlingsutrymme.

Unizon välkomnar särskilt att nättrakasserier ska kunna ingå i grov kvinnofridskränkning, grov fridskränkning, olaga förföljelse och hedersförtryck. Det är viktigt att digitala angrepp kan bedömas som en del av ett större och upprepat mönster av våld, hot och kontroll.

11.2.6 Könsbaserat näthat

Unizon tillstyrker förslaget om ett särskilt brott om könsbaserat näthat. Kvinnohat på nätet är ett uttryck för mäns våld mot kvinnor och används för att hota, tysta och begränsa kvinnors handlingsutrymme, yttrandefrihet och deltagande i demokratin. Hat riktat specifikt mot kvinnor behöver förstås utifrån de normer om kvinnors underordning som också upprätthåller mäns våld mot kvinnor. Även om bestämmelsen utformas könsneutralt behöver lagstiftningens tillämpning och förarbeten tydligt synliggöra det könade mönstret och de särskilda konsekvenserna av kvinnohat på nätet.

Unizon noterar samtidigt att könsbaserat näthat inte föreslås kunna ingå i de sammansatta frids- och förföljelsebrotten, trots att utredningen konstaterar att brottet kan vara en del av ett förföljelsebeteende. Regeringen bör därför överväga konsekvenserna av denna avgränsning när könsbaserat näthat utgör en del av ett upprepat vålds- eller förföljelsemönster.

Kapitel 12 Avlägsnande av nätbrottssinnehåll

Unizon tillstyrker den föreslagna ordningen. Snabbt avlägsnande kan vara avgörande för att begränsa pågående digitalt våld. För kvinnor och flickor som får intimt eller sexualiserat material spritt kan ovissheten om vem som har sett eller sparat materialet och risken för fortsatt spridning innebära att kränkningen fortsätter långt efter den ursprungliga gärningen.

Unizon anser samtidigt att begränsningen till innehåll som görs tillgängligt för allmänheten behöver analyseras vidare. Intimt eller sexualiserat material kan innebära en allvarlig kränkning även när det sprids i privata chattar eller till en mer begränsad digital krets.

Utöver den föreslagna en-timmesfristen bör regeringen säkerställa tydlig information och praktiskt stöd till brottsoffer samt tillräckliga myndighetsresurser för skyndsam handläggning. Det behöver också finnas effektiva rutiner gällande återuppladdningar och nya kopior av samma material. Den nya möjligheten att få nätbrottssinnehåll borttaget bör följas upp utifrån om den i praktiken hjälper utsatta att få stopp på fortsatt spridning, inte enbart utifrån hur många beslut om borttagning som fattas.

Kapitel 13 Olaga och grov olaga förföljelse

Unizon välkomnar att brottskatalogen för olaga förföljelse görs mer generell och att ett grovt brott införs. För kvinnor som utsätts för upprepad kontroll, hot, övervakning och digitala kränkningar är det viktigt att rättssystemet kan fånga våldets mönster och den samlade utsattheten. Som framgår ovan anser Unizon samtidigt att regeringen bör överväga konsekvenserna av att könsbaserat näthat lämnas utanför brottskatalogen, trots att sådana gärningar kan utgöra en del av ett förföljelsebeteende.

Avslutande synpunkter

Direktivet ger Sverige möjlighet att stärka både det straffrättsliga skyddet och stödet till kvinnor och barn som utsätts för våld. Unizon vill understryka att det inte räcker att lagstiftning och insatser formellt motsvarar direktivets krav. Avgörande är att kvinnor och barn faktiskt får det skydd och stöd de har rätt till, oavsett var i landet de bor.

Regeringen behöver därför följa hur lagstiftningen fungerar i praktiken, om stödet är tillgängligt och tillräckligt finansierat och vilka resultat insatserna leder till. Kvinnoorganisationer, jourrörelsen och andra specialiserade stödverksamheter bör involveras regelbundet i genomförandet och uppföljningen av direktivet.

Detta yttrande har beslutats av Rebecka Andersson, generalsekreterare. Ärendet har föredragits av Cornelia Björkquist, sakkunnig sexualbrott och sexuell exploatering, Tanja Hillberg, sakkunnig barnfrid och Åsa Witkowski, sakkunnig kvinnofrid.

Unizon
Stockholm den 26 oktober 2026

¹ Unizon, *Två år med tillståndsplikten: Våldet blir grövre, färre får skydd. Kvinnor och barn fortfarande längst ned på prioritet*, 2026.

² GREVIO, *Building trust by delivering support, protection and justice – Sweden: First thematic evaluation report*, 2024.

³ Committee of the Parties to the Istanbul Convention, *Recommendation to Sweden on Building trust by delivering support, protection and justice*, 2025.